

<b>Ime predmeta 1</b>	URBAR ZA IDRIJO, 1680
<b>Ime predmeta 2</b>	/
<b>ID številka / EŠD</b>	002.462.Idrija
<b>Upravljavec</b>	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
<b>Lastništvo</b>	Javno
<b>Lastnik</b>	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
<b>ID številka / EŠD</b>	Strokovna knjižnica Mestnega muzeja Idrija, M-107
<b>Klasifikacija dediščine</b>	Rudnik, Znanje, socialna oskrba

## OPIS

<b>Kratek opis</b>	<p>Urbar je vezan v rjavo usnje. Na zgornji polovici naslovnice (glave) je nalepljen papir z rokopisnim naslovom: Idrianisches Urbarium / 1680. Naknadno je bil ob robu papirja odtisnjen tudi pečat K. K. BERGDIREKTION IDRIA s cesarskim orlom v sredi. Na hrbtnišču sta dve glavni vezici ter nalepka z napisom G/1 17. Urbar/ium. Usnjeni ovitek pokriva tudi obrezo in je oblikovan kot mapa. Na zgornjem in spodnjem delu naslovnice sta vidni dvakrat po dve manjši luknjici, ki sta najverjetneje služili zaklepoma (do danes se nista ohranila). Urbar obsega 101 oštevilčenih foliantov. Besedilo je pisano v nemščini, v pisavi gotska kurziva. V uvodnem delu je predstavljeno kazalo podložnikov od A-Z. Seznam podložnikov je urejen po krstnih, ne rodbinskih imenih. Zapisi obravnavajo dajatve od leta 1674 do 1683.</p>
--------------------	---

**Mere** Dolžina 30,2 cm, širina 20,1 cm, višina 4,4 cm.

**Materiali** Papir, karton.

**Datacija** 1680

**Avtor / Proizvajalec** Cesarsko kraljeva rudniška direkcija v Idriji.

## Slikovne priloge

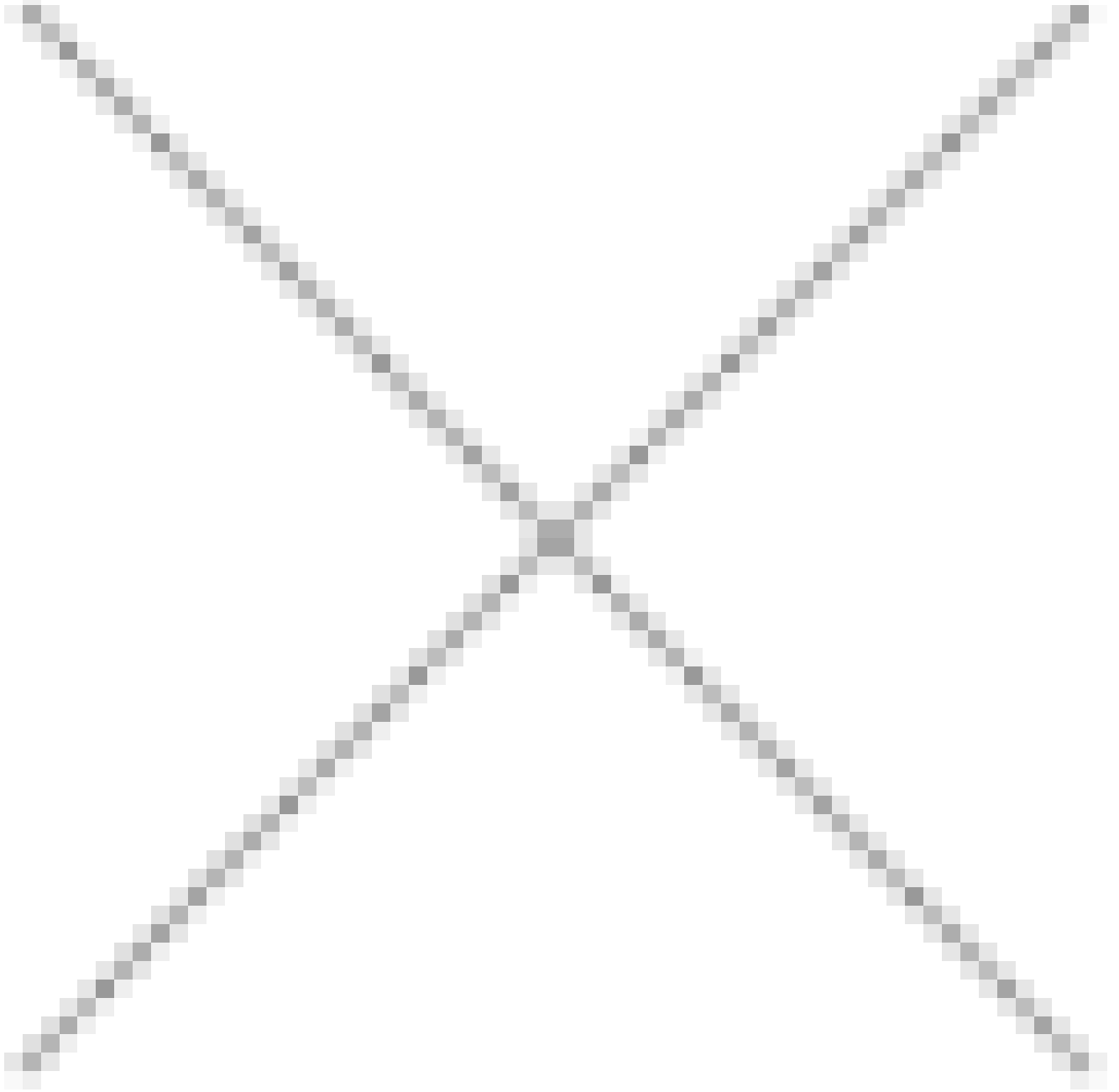
Image not readable or empty  
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public\_html/base/components/com\_rsform/uploads/5ab256cb8062f-4M



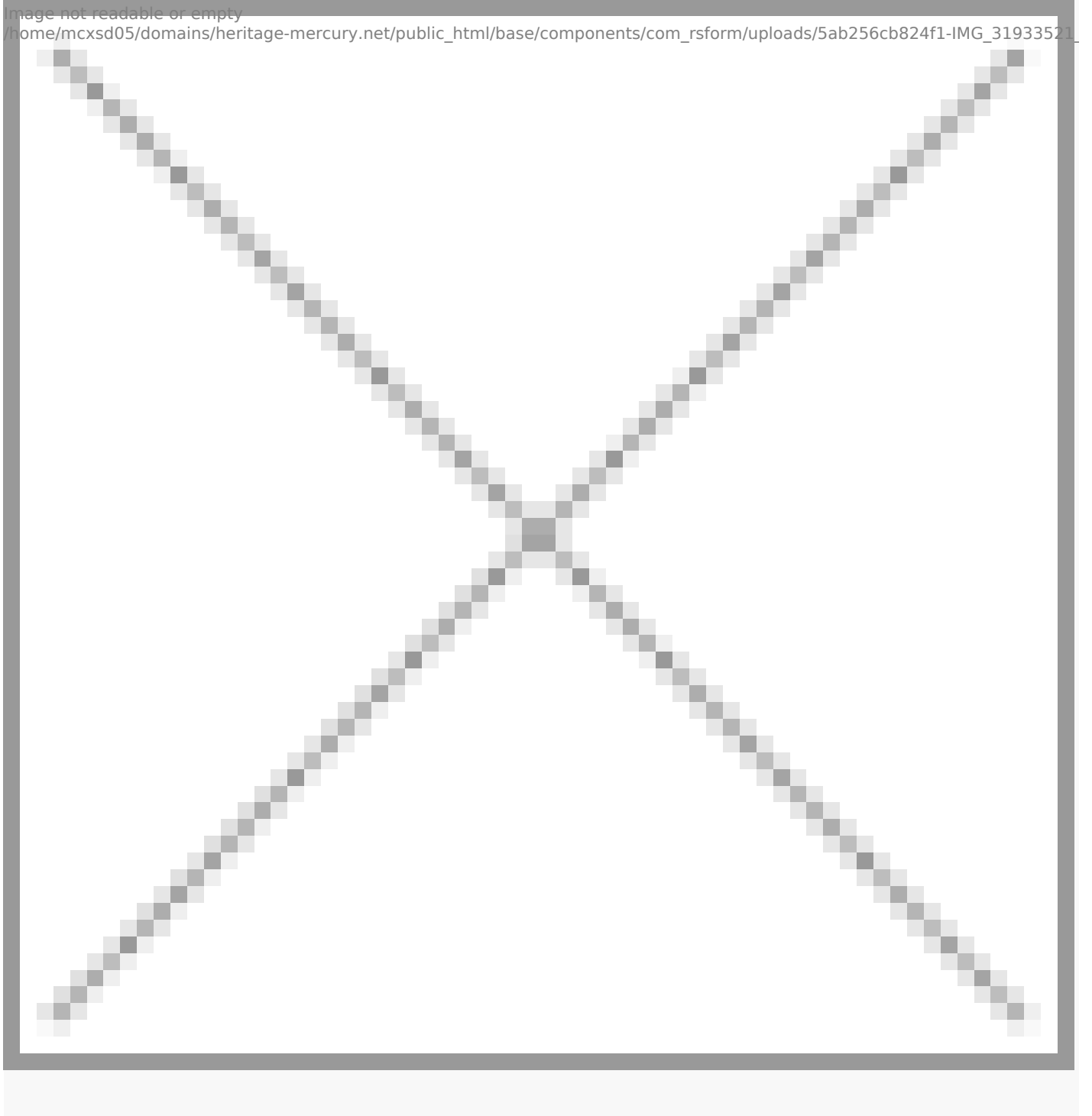


Image not readable or empty

/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public\_html/base/components/com\_rsform/uploads/5ab256cb816e2-IMG\_31903518







## **Prvotna raba**

V začetku delovanja rudnika je območje Idrije spadalo k Tolminskemu gospostvu. Prvi urbar za Idrijo je bil sestavljen leta konec 16. stoletja. Zaradi prepoznavne pomena bogatega rudnega nahajališča so hitro stekli postopki za izdvojitev Idrije iz Tolminskega gospostva. Leta 1607 so posesti rudarske Idrije priključili še idrijski županski urad, s čimer je bilo idrijsko gospostvo dokončno izločeno iz tolminskega ter je postalo neposredno podrejeno Dvorni komori na Dunaju. Idrijsko gospostvo, ki je obstajalo do splošne zemljiške odveze leta 1848, je obsegalo naselbino z rudnikom in idrijsko župo. Ta je obsegala 14 starih hub ter več rovtov. Med obveznosti idrijskih podložnikov je sodilo tovorjenje za idrijski rudnik po nižji tarifi kot ostali kmetje, obenem so rudarjem lahko prodajali svoje pridelke, kar prej ni bilo mogoče. Takoj po oblikovanju novega gospostva idrijski podložniki rudniškemu upravitelju in obenem zemljiškemu gospodu niso plačevali nobenih dajatev in davkov. Po reviziji deželnoknežje komisije leta 1621 je spoštovanje obveznosti do zemljiškega gospostva postalo bolj dosledno. Gospostvo je upravljal vsakokratni rudniški upravitelj.

## **Sedanja raba**

Urbar se ohranja, varuje in prezentira kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Vodena je v zbirki knjižničnega gradiva (v analogni in digitalni obliki). Na voljo je za uporabo raziskovalcem in širši zainteresirani javnosti. Mogoče jo je uporabiti za promocijo dediščine živega srebra. V ohranjenih urbarjih so objavljeni sezname idrijskih podložnikov, ki so dober vir za proučevanje demografske strukture gospostva, nadalje je vključen popis njihovih nepremičnin, iz česar se da razbrati število hiš, vrtov, rovtov in kajž, kar služi kot vir za rekonstrukcijo rasti mesta. Najstarejši urbar idrijskega gospostva hrani Arhiv Republike Slovenije (SI AS 1074/71), in sicer za leta 1623–1694, v Mestnem muzeju Idrija pa so ohranjeni urbarji iz let 1680 (M-107), 1737 (M-108) ter 1776 (M-109).

<b>Prvotna lokacija</b>	Cesarsko kraljeva rudniška direkcija v Idriji.
-------------------------	--

<b>Sedanja lokacija</b>	Strokovna knjižnica Mestnega muzeja Idrija.
-------------------------	---

## STANJE OHRANJENOSTI

<b>Zgodovina opravljenih posegov</b>	Urbar je srednje dobro ohranjen, zunanja usnjena prevleka je rahlo obrabljena. Varovanje v prostoru je urejeno.
--------------------------------------	---

<b>Sedanje stanje</b>	dobro
-----------------------	-------

<b>Potrebni ukrepi</b>	Redno obdobjno vzdrževanje.
------------------------	-----------------------------

## DOKUMENTACIJA

<b>Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije</b>	- Inventarna knjiga za knjižnico Mestnega muzeja Idrija.
--	--

<b>Izpolnjevalec</b>	Mestni muzej Idrija
----------------------	---------------------

<b>Izpolnjeval je</b>	Miha Kosmač
-----------------------	-------------

<b>Datum objave</b>	20. 3. 2018
---------------------	-------------

<b>Datum urejanja</b>	Never
-----------------------	-------

---